

Hakemus 5.9.2023

**Poikkeaminen yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä,
Pesiäissalmen luonnonsuojelualue, Hankasalmi**

HAKIJA Savon Voima Verkko Oy

VIREILLE 5.9.2023

PÄÄTÖS, JOTA POIKKEAMISHAKEMUS KOSKEE

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 28.11.2012
KESELY/260/07.01/2011 (07.01.13.02)

Luonnonsuojelualue: Pesiäissalmen luonnonsuojelualue (YSA207269)

Kunta: Hankasalmi

Kiinteistötunnus: 77-409-16-84

HAKEMUS

Hakemuksen pääkohdat on tiivistetty seuraaviin kappaleisiin. Savon Voima Verkko Oy hakee lupaa poiketa Pesiäissalmen luonnonsuojelualueen (YSA207269) rauhoitusmääräyksistä uuden 0,4kV sähköverkon rakentamiseksi Suottalahdentien varteen nykyiseltä pylväsmuuntamolta kiinteistölle RN:o 16:81 uutta sähköliittymää varten. Suunniteltu sähkölinja sijoittuu noin sadan metrin matkalla Pesiäissalmen luonnonsuojelualueelle.

Hakijan tarkoituksena on rakentaa luonnonsuojelualueelle sähkölinja päällystetyllä ilmajohdolla maaperän kallioisuuden vuoksi. Luonnonsuojelualueen sisäpuolella ei ole nykyistä sähköverkkoa. Vesiteitse tuotava sähkökaapeli ei olisi kustannustehokas ratkaisu, ei palvelisi tulevaisuudessa alueen muita läheisiä kiinteistöjä, eikä mahdollisesti olisi sähkö- ja rakennusteknisesti mahdollinen ratkaisu. Vesiteitse tuotava sähkökaapeli olisi lisäksi alueen rantojen suojeluohjelmalle haitallisempi ratkaisu.

Hakijan mukaan ilmajohdon rakentamisen vaikutukset suojelualueeseen jäisivät hyvin pieniksi. Ainoat kiinteät rakenteet suojelualueelle olisivat tien varteen tulevat yksi pylväk ja yksi harus kolmen metrin päähän pylvästä. Suunnitellun pienjänniteilmajohdon johtoalalta (yhteensä 3 metriä) ei tarvitse poistaa puita. Suunnitelmakartoissa kuvattu viimeinen päätepylväs sijoitetaan kiinteistön RN:o 16:81 alueelle. Digitaalisissa kartoissa on hakijan mukaan virhe kiinteistön rajoissa ja siten luonnonsuojelualueen rajoissa, eli viimeistä päätepylvästä ei sijoiteta luonnonsuojelualueelle.

Luonnonsuojelualueelle sijoitettavan pylvään pituus olisi kymmenen metriä, josta kaksi metriä pyritään upottamaan maan alle tai kallion ollessa sitä

10.10.2023

pinnemmassa pylväs kiinnitetään kallioon tukiraudoin. Haruslaatta kaiveetaan maan alle kahden metrin syvyyteen tai kiinnitetään kallioon tai isoon kiveen kalliosilmulla. Ilmajohto on tyypiltään päällystettyä riippukierrekäppeliä AMKA 3x70+95.

Ilmajohdolle vaihtoehtoisena ratkaisuna voisi olla luonnonsuojelualueen kohdalta rakentaminen maakaapelioimalla tien viereen. Tällöin ilmajohto päätettäisiin luonnonsuojelualueen ulkopuolelle, loppuosuus rakennettaisiin maan alle upotettavalla kaapelilla, ja haaroituskaappi rakennettaisiin kiinteistön RN:o 16:81 alueelle. Testiporausten perusteella kaapeli voitaisiin kaivaa ainoastaan aivan tien länsireunaan. Vaihtoehdon toteuttamista hankaloittaa tien jatkuva rikkoutuminen ojan puutteen takia. Kaapelointi voisi pahimmassa tapauksessa olla ojan kaivamisen esteenä tai rikkoutua tien kunnostustöiden yhteydessä. Välittömät vaikutukset luonnonsuojelualueelle jäisivät pieneksi, mutta mikäli tie tulisi tulevaisuudessa vaatimaan ojan tekemisen, tulisi oja kaivaa kauemmas tiestä esteenä olevan kaapelin takia, jolloin tiealue levenisi koko luonnonsuojelualueen matkalta.

Hakijan näkemyksen mukaan sähkölinjan rakentaminen ei vaaranna suojelualueen perustamistarkoitusta rantojen suojeluohjelmassa, koska yhdyskuntatekniset rakenteet rakennettaisiin luonnonsuojelualueelle nykyistä kiinteistöä varten, eikä maaperää muokata kuin yhden pylvään ja haruksen osalta. Ilmajohto ja pylväävät sulautuvat metsämaisemaan.

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) myöntää luvan poiketa Pesiäissalmen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä hakemuksen tarkoittaman sähköverkon ja sähköliittymän rakentamiseksi. Lupa myönnetään seuraavin ehdoin:

- 1) Lupa oikeuttaa rakentamaan sähköverkon hakemuksen mukaisesti ilmajohtona tai maakaapelointina olemassa olevan tien yhteyteen.
- 2) Lupaa saavat käyttää luvan hakija (Savon Voima Verkko Oy) sekä luvan hakijan valtuuttamat urakoitsijat.
- 3) Hakija vastaa toimenpiteen muista tarvittavista luvista ja yhteydenpidosta tarvittaviin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 4) Tämä päätös tai sen kopio on pidettävä mukana rakennustyötä tehtäessä ja esitettävä pyydettyäessä.
- 5) Lupa on voimassa 31.12.2024 asti.

PERUSTELUT

Luonnonsuojelulain (9/2023) 54 §:n 1 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen

10.10.2023

alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta.

Pesiäissalmen luonnonsuojelualueen rauhoituksen tarkoituksena on toteuttaa kiinteistön Pesiäissalmi RN:o 16:84 alueella valtakunnallinen rantojensuojeluohjelma. Rauhoitusmääräysten mukaan alueella on kielletty rakennusten, rakennelmien, laitteiden ja teiden rakentaminen. Suojelupäätös ei estä kiinteistöjen Vuorela RN:o 16:81 ja Suotta RN:o 16:59 tieoikeuksien toteuttamista.

Pesiäissalmen luonnonsuojelualueen rauhoituspäätös on tehty valtakunnallisen luonnonsuojeluohjelman toteuttamiseksi luonnonsuojelulain (1096/1996) 24 §:n 3 momentin nojalla. Siten alueen rauhoitusmääräykset eivät saa rajoittaa maankäyttöä enemmän kuin aluetta koskevasta suojeluohjelmasta johtuu. Luonnonsuojelualueen perustamispäätöksestä ei ole katsottu aiheutuvan korvattavaa haittaa, sillä metsätalouden harjoittaminen on alueella edelleen sallittu eikä alueelle ole osoitettu korvattavaa rakennusoikeutta.

Hakemuksen mukaisen sähköverkon rakentaminen Pesiäissalmen luonnonsuojelualueen kautta kiinteistölle RN:o 16:81 joko ensisijaisesti suunniteltuna ilmajohtona tai vaihtoehtoisena maakaapelointina ei ELY-keskuksen näkemyksen mukaan vaaranna alueen perustamistarkoitusta, eli rantojensuojeluohjelman tavoitteiden toteutumista alueella.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan (20.12.1990) rantojensuojeluohjelman tarkoituksena on säilyttää maamme arvokkaimmat rannat luonnomukaisina ja rakentamattomina. Periaatepäätöksen perusteella luonnonsuojelullisten rauhoitusehtojen ja metsänkäyttörajoitusten tulisi pääsääntöisesti ulottua noin 50 metrin päähän rannasta, elleivät erityiset luonnonsuojelulliset syyt muuta edellytä. Pesiäissalmen luonnonsuojelualueen perustamispäätöksellä on toteutettu alueen suojelulle rantojensuojeluohjelmassa asetettu tavoite rantojen säilyttämisestä rakentamattomina. Alueella rantojensuojeluohjelman mukainen rajausta ja yksityisen suojelualueen raja ulottuu enimmillään noin 140 m päähän rannasta sisältäen mm. maisemallisesti merkittävät Virtavuoren kaksi jyrkänteistä mäkeä.

Luonnonsuojelualueelle sijoittuva suunnitellun ilmajohdon pylväs on 8–10 metriä pitkä, riippuen upottamissyvyydestä. Se sijoittuisi maisemassa Virtavuoren kahden mäenhuipun väliseen notkoon, noin 80 metrin päähän rantaviivasta. Pylvään tieltä ei ole tarvetta kaataa puustoa, sillä suunnitellun linjan kohdalla on tällä hetkellä nuori, alle 10-vuotias taimikko. Pylvään molemmin puolin sijoittuvat mäet rajaavat pylvään ja ilmajohdon näkyvyyttä maisemassa tehokkaasti, samoin rantaviivaan edellisessä metsänhakkuussa jätetty leveä säästöpuukaista.

Hakijan ilmoituksen mukaan maastossa tarkastettujen kiinteistön rajapyykkien perusteella suunnitelman viimeinen pylväs ja haaroituskaappi sijoittuvat kiinteistölle RN:o 16:81, vaikka digitaalisen kiinteistöraja-aineiston ja yksityisen luonnonsuojelualueen rajauksen perusteella pylväs on

10.10.2023

suojelualueella. Suojelualueen rauhoitusmääräykset eivät rajoita rakentamista kiinteistöllä 16:81. Viimeinen pylväk tulisi sijaitsemaan noin 15 metrin päässä rannasta, mutta pylväk kytkeytyy nykyiseen rakennettuun pihapiiriin. Rantamaisemassa viimeinen pylväk jää rakentamattoman rannan puolella rantaviivaan jätetyn suojapuuston taakse, ja näkyy maisemassa mökin pihapiirin taustalla osana olemassa olevaa rakennettua ympäristöä.

Ilmajohdon kolme metriä leveä johtoaukea sijoittuu valtaosin olemassa olevan tien reunaan. Johtoaukea erkaantuu tien reunasta vasta kiinteistön 16:81 lounaiskulmalla, ja sulautuu maisemassa nykyiseen rakennettuun ympäristöön. Siten johtoaukea ei aiheuta maisemakuvaan uutta, järvelle häiritsevästi näkyvää maastokäytävää.

Ilmajohdolle vaihtoehtoinen maakaapelointi on luontovaikutusten kannalta myös mahdollinen ratkaisu. Sähköverkon rakentamisen luontovaikutukset ovat maakaapeloinnilla tehtynä ELY-keskuksen arvion perusteella pienemmät kuin ilmajohdolla siinä tapauksessa, että maakaapelointi ei edellytä merkittävää kallion louhimista. Maaperän kallioisuuden vuoksi sähköverkko on kuitenkin ensisijaisesti suunniteltu rakennettavaksi ilmajohtona. Hakijan selvityksen perusteella maakaapeloinnille voisi löytyä reitti nykyisen tien länsireunalta. Maakaapelointi voi kuitenkin jatkossa aiheuttaa tarvetta tien leventämiselle, mikä johtaisi mahdollisesti ilmajohtoa suurempiin luonto- ja maisemahaittoihin.

Hakija on arvioinut hakemuksessa vaihtoehtoisen reitin sähköverkon rakentamiseksi kiinteistölle 16:81 vesiteitse huonoksi. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kokonaisuutena luontovaikutuksiltaan vähäisin reittivaihtoehto sähköverkon rakentamiselle on maateitse Pesäälssalmen luonnonsuojelualueen kautta, sillä vesiteitse toteutettava reitti tulisi kulkemaan Vanginveden Natura 2000 -alueen kautta ja edellyttäisi esitettyä suunnitelmaa mittavampia rakentamistöitä sekä Natura-alueella että rantojensuojeluohjelman alueella.

Haettu poikkeaminen koskee vanhan, Pesäälssalmen luonnonsuojelualueen rauhoituspäätöksen tekohetkellä olemassa olleen kiinteistön sähköistämistä. Hakijalla on sähkömarkkinalain (9.8.2013/588) 20 §:n mukainen velvollisuus liittää sähköverkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat toimialueellaan. Lisäksi rantojensuojeluohjelman periaatepäätöksen mukaan, rantojensuojeluohjelman alueilla sijaitsevien loma-asuntojen käyttöön liittyvä toiminta on tarkoitus olla mahdollista.

Koska hakemuksessa esitetty suunnitelma kiinteistön RN:o 16:81 sähköistämiseksi Pesäälssalmen luonnonsuojelualueen kautta on luontovaikutusten kannalta vähiten haitallinen vaihtoehto, poikkeaminen on suojelualueen käytön kannalta perusteltu. Lisäksi Keski-Suomen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan sekä maakaapelointi että ilmajohto ovat mahdollisia toteuttaa hakemuksessa esitetyn suunnitelman mukaisesti suojelualueen perustamistarkoituksen vaarantumatta.

Hakemuksen mukaisen sähköverkon rakentamisesta on tehty kirjallinen sopimus Pesäälssalmen luonnonsuojelualueen maanomistajan kanssa.

10.10.2023

Tästä syystä, ja koska lupaehdot velvoittavat hakijaa hankkimaan tarvittavat maanomistajien luvat, maanomistajia ei ole katsottu tarpeelliseksi tässä yhteydessä kuulla (HL 34 §:n 2 momentin 5 kohta).

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 54 §

Valtioneuvoston periaatepäätös valtakunnallisesta rantojensuojeluohjelmasta 20.12.1990

Hallintolaki (434/2003) 34 § 2 momentti kohta 5

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (2003/13) 19 §

PÄÄTÖKSEN VOIMAANTULO

Päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä luvan saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan ja mahdollisen muutoksenhaun jälkeen.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on tämän päätöksen liitteenä (liite 1).

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös	Savon Voima Verkko Oy
Suoritemaksu	120 € (peritään erillisellä laskulla)

MAKSUN PERUSTE

Valtion maksatusperustelaki (150/1992) 8 §

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (897/2009) 25 §

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2023 (1357/2022).

Suoritemaksun määrittäminen koskeva oikaisuohje on päätöksen liitteenä (liite 2).

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt biologi Kristiina Nyholm ja ratkaissut luontoyksikön päällikkö Johanna Viljanen.

10.10.2023

Liitteet	1 Valitusosoitus 2 Oikaisuvaatimusohje
Jakelu	Hakija, sähköpostilla
Tiedoksi	Hankasalmen kunta, hankasalmi@hankasalmi.fi Ympäristöministeriö, kirjaamo.ym@gov.fi Suomen ympäristökeskus, kirjaamo@syke.fi Sisä-Suomen poliisilaitos, kirjaamo.sisa-suomi@poliisi.fi Metsäkeskus, kirjaamo@metsakeskus.fi Suomen Luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri ry, keski-suomi@sll.fi Keski-Suomen lintutieteellinen yhdistys ry, ksly@birdlife.fi Voimatel Oy, sähköpostilla Maanomistajat, sähköpostilla Yleistiedoksiantona

Tämä asiakirja KESELY/638/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KESELY/638/2023 har godkänts elektroniskt

Nyholm Kristiina 10.10.2023 13:47

Viljanen Johanna 10.10.2023 13:52